

Informe

**Servei de menjador escolar.
Recomanacions per a les
licitacions públiques**

Adreçat a ens locals i comarcals

Associació Catalana
d'Empreses del Lleure,
l'Educació i la Cultura
Ramon Turró, 71,
08005 Barcelona
www.acelec.cat

Una eina al servei de la qualitat

L'Informe 3/2022, de 27 de juny, de la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de la Generalitat de Catalunya conclou que els serveis de menjadors escolars a Catalunya, subjectes a la normativa vigent de contractació pública, han de ser licitats per entitats del sector públic.

Sense obviar la possibilitat desitjable que disposicions legislatives posteriors generin un marc jurídic adequat i suficient per tal que, en determinats casos, la responsabilitat de la contractació pugui recaure en entitats privades com les associacions de famílies d'alumnes, l'Acellec ha elaborat el present informe, amb un seguit de recomanacions, amb la finalitat de garantir que el servei de menjador escolar serà prestat amb les millors condicions de qualitat per atendre els interessos i necessitats dels usuaris.

Pretenem garantir, d'altra banda, l'accessibilitat de la petita i mitjana empresa a les contractacions públiques del servei, en el benentès que són garantia de proximitat, coneixement del medi i l'entorn en què es presta el servei i d'adequació a les necessitats específiques de les famílies usuàries.

Per complementar el present informe, recomanem la consulta dels següents documents, que podeu trobar al web de l'Acellec (<https://acellec.cat/page.php?id=9>)

- L'última resolució de preu màxim publicada, junt amb la memòria econòmica corresponent.
- Codi de bones pràctiques en la contractació pública dels serveis d'atenció a les persones.
- Guia de bones pràctiques per al foment de l'accés a les pimes a la contractació del sector públic de Catalunya.
- Instruccions i recomanacions en relació a les condicions que han de complir els productes alimentaris en els serveis de l'administració pública de Catalunya.
- Acord de Govern de mesures en relació amb la contractació pública de serveis alimentaris

Recomanacions

---

1. Respecte als acords i previsió en els canvis

Massa sovint oblidem que la prestació d'un servei com el menjador escolar, que s'ha d'integrar en el projecte educatiu de cada centre, que pot resultar vital per a complementar aprenentatges dels infants i joves i que és també garantia de salut i bons hàbits alimentaris, té una alta complexitat. Els canvis i les variacions sobre el seu funcionament s'han de pensar amb una bona previsió temporal, han de tenir en compte tots els agents que hi intervenen i s'han d'aplicar de manera progressiva i planificada.

Per aquesta raó, la primera condició que cal tenir present si és necessari o s'ha decidit canviar qualsevol aspecte del model de gestió, és no produir canvis d'avui per a demà o, el que és el mateix, d'un curs per altre. Cal preveure els marges de temps necessaris per tal que cadascun dels agents que hi intervenen (famílies, direcció del centre, AFA, personal educatiu i de cuina i empresa) s'adapti i assumeixi correctament els canvis.

Cal, per tant, esgotar els acords vigents en els terminis previstos (delegació de competències, convenis de col·laboració i contractes) i anunciar els canvis amb antelació, abans que finalitzin els terminis de gestió establerts. En la mesura del possible, a més, si es produeix una modificació substancial del model, com el canvi de titular del servei (centre, AFA, ajuntament o consell comarcal) i la forma de contractació (directa, delegada, externalitzada, concurs públic), és recomanable prorrogar durant un o dos cursos escolars la situació actual i fixar en un horitzó temporal raonable, amb dates precises, les modificacions.

2. Centres i AFA's en la licitació

Els centres educatius i les AFA's disposen del màxim coneixement possible de les singularitats, necessitats específiques i context educatiu, social, econòmic i cultural en el qual s'ha de desenvolupar el servei de menjador escolar. Recomanem que, en tots els casos, l'òrgan de contractació faciliti per qualsevol mitjà possible la participació dels centres educatius (direcció i consell escolar) i de les associació de famílies d'alumnes (AFA), tant en la redacció dels plecs, com en la valoració de les ofertes presentades per les empreses licitants.

3. Divisió en lots. Cada centre, un contracte.

D'acord amb el contingut de l'article 99.3 de la Llei de Contractes del Sector Públic, sempre que l'objecte del contracte ho permeti, haurà de preveure's la realització independent de cadascuna de les seves parts mitjançant la seva divisió en Lots.

Donat que és possible la divisió en lots es proposa que s'actui en aquest sentit a fi de poder donar entrada a les petites i mitjanes empreses arrelades al territori que poden oferir una millor implementació de les prescripcions tècniques específiques per a cada centre (productes de proximitat, coneixement de l'entorn proper, consolidació d'equips locals d'educadors i adaptació del projecte educatiu del menjador a les singularitats locals, entre d'altres). Es recomana la contractació diferenciada, centre per centre, sempre que sigui possible.

4. Condicions de solvència proporcionades

Per tal de fer possible la participació de petites i mitjanes empreses a les licitacions del servei de menjador escolar, els plecs han d'incloure condicions de solvència que siguin proporcionades a l'objecte i import del contracte. Cal evitar mesures desproporcionades, per innecessàries, i perquè limiten la participació a organitzacions amb gran capacitat financera, com empreses o entitats multiserveis o multinacionals.

5. El pressupost, desglossat i raonable

L'article 100 de la Llei de Contractes del Sector Públic preveu com a pressupost base de licitació el límit màxim de despesa que pugui comprometre l'òrgan de contractació. A aquest efecte els òrgans de contractació han de vetllar per tal que el pressupost base de licitació sigui adequat als preus de mercat. Aquest pressupost s'ha de desglossar indicant els costos directes i indirectes i altres despeses eventuais per la seva determinació.

Així mateix, s'han de tenir en compte les despeses salarials estimades a partir del conveni laboral del sector que en aquest cas és el Conveni del Lleure Educatiu i Sociocultural de Catalunya.

Per fixar el preu del servei de menjador escolar el Departament d'Educació publica anualment una resolució en la qual es determina el preu màxim de la prestació del servei escolar de menjador. Aquesta resolució va acompanyada d'una memòria de costos que avala l'import finalment aprovat.

a) El preu del servei de menjador escolar es compon de dues parts:

- El preu de l'alimentació, que està subjecte a IVA.
- El preu del monitoratge, que està exempt de l'impòst de l'IVA.

Per procedir al càlcul del pressupost de licitació s'haurà de tenir en compte aquesta circumstància i desglossar les dues parts amb el corresponent IVA.

b) La memòria econòmica que acompanya la resolució de preu màxim conté les despeses que origina la prestació del servei. En el moment de valorar una nova licitació l'òrgan de contractació haurà de tenir en compte el contingut de la memòria econòmica i valorar si el preu màxim permet incorporar obligacions addicionals.

Els requeriments tècnics inclosos dintre del plec de prescripcions tècniques s'han d'incloure també a la memòria econòmica si aquestes prescripcions tenen valor econòmic.

Així mateix, el preu màxim està calculat a partir de la incorporació d'unes ràtios de monitors que, si es volen modificar, s'han de valorar per comprovar si el preu màxim ho permet.

6. Primer la qualitat, després el preu

Els criteris de valoració objectius prenen sempre en consideració, en primer lloc, el preu. La nostra recomanació, però, és donar preferència a criteris relacionats amb la qualitat del servei i minimitzar el pes del preu.

En aquest sentit, la nostra proposta és molt clara:

Recomanem que el preu no es valori. És a dir, que s'estableixi un preu fix que es correspongui amb el que es determina en la memòria econòmica. En el cas que no sigui possible, es recomana que el preu no sigui decisiu en la licitació, limitant la seva valoració, com a màxim, al 20%. Si no es fa així, es fomenten les baixades de preu que només es poden sostenir reduint la qualitat del servei.

7. El criteris objectius, rigorosos

Un cop s'ha decidit quin pes es dona al preu del servei, cal tenir presents aspectes importants sobre els criteris objectius, que es valoren amb fórmules automàtiques.

- Tots els criteris de valoració objectius que es vulguin incorporar a la licitació hauran d'estar vinculats a l'objecte del contracte, ser

proporcionals i vetllar per la qualitat de la prestació del servei.

- En ocasions s'estableix com a criteri objectiu una millora en la ràtio dels monitors. En el cas que s'opti per aquesta proposta és necessari haver constatat en la memòria econòmica que el preu ho permet, i ha de quedar justificat a partir del conveni sectorial d'aplicació. En cas contrari es perjudica la qualitat en el servei a causa dels ajustos que els licitadors es veuen obligats a realitzar per donar resposta a aquest criteri.
- La incorporació de productes alimentaris ecològics, de proximitat, quilòmetre 0, o altres tipus de prescripcions similars hauran de ser confirmades també d'acord amb la memòria econòmica. Han de ser proporcionals i de contingut possible.
- La contractació dels vetlladors per a l'atenció d'alumnat amb necessitats especials quedarà sempre fora de la licitació, ja que aquest servei l'assumeix directament el Departament d'Educació del Govern, per altres vies.

8. Els criteris de valoració subjectius importen

- Tots els criteris de valoració subjectius que es vulguin incorporar a la licitació hauran d'estar vinculats a l'objecte del contracte, ser proporcionals i vetllar per la qualitat de la prestació del servei.
- Es recomana valorar amb criteris subjectius aspectes com el projecte pedagògic, el procediment de control, la qualitat de la prestació del servei, i el procediment de resposta a possibles incidències, així com la gestió i coordinació amb el centre escolar i les famílies.
- Es recomana que s'atorgui una puntuació per els criteris subjectius de 49 punts.

9. Informació per calcular ràtios

Els plecs hauran d'assenyalar el número aproximat de menús i comensals que se serviran a cadascuna de les etapes educatives, de manera diferenciada, a fi de que els licitadors puguin calcular les ràtios de monitors i preparar adequadament la seva oferta.

10. Els preus s'han d'actualitzar

Si l'òrgan de contractació contempla l'execució d'una licitació plurianual haurà d'incorporar una clàusula que estableixi que el preu es revisarà en el cas que es modifiqui o s'actualitzi la resolució anual de preu màxim i/o el conveni laboral sectorial d'aplicació.

Els concursos públics, d'altra banda, mai no s'han de licitar abans de la publicació de la resolució de preu màxim que anualment estableix el Departament d'Educació, per evitar que les condicions que s'estableixen als plecs quedin desfasades des del primer moment i limitin la capacitat de prestar el servei amb la màxima qualitat possible.

11. Les subrogacions, ben fetes

La Llei de Contractes del Sector Públic estableix que, quan una norma legal o conveni col·lectiu imposi a l'adjudicatari d'una licitació l'obligació de subrogar-se respecte dels treballadors adscrits a l'execució del servei, en el plec de condicions s'haurà d'incloure la informació sobre les condicions dels contractes dels treballadors als que afecti la subrogació. Hi ha de constar tota la informació necessària per tal que es pugui realitzar una exacta avaluació dels costos laborals que suposarà la mesura.

És així com el plec ha d'incloure informació sobre el conveni col·lectiu d'aplicació i detalls com la categoria, el tipus de contracte, la jornada, la data d'antiguitat, el venciment del contracte, el salari brut anual i tots els pactes en vigor aplicables a cadascun dels treballadors afectats per la subrogació.

L'òrgan de contractació ha de vetllar per tal que la informació continguda a la taula de subrogació sigui correcta i s'adeqüi a la realitat, i l'ha de reclamar a l'empresa afectada en el cas que no l'hagi facilitat, sigui incompleta o errònia.

12. Control de l'execució

Donat el contingut sensible de l'objecte del contracte que es presta i dels usuaris menors d'edat als quals va dirigit, es recomana la creació d'una comissió de seguiment de la correcta execució del contracte a fi de verificar que es compleixen la totalitat de les prescripcions contractades i que es fa un seguiment exhaustiu de la qualitat del servei. Aquesta mesura ajudarà a evitar, entre d'altres irregularitats, que les empreses licitants incompleixin mesures o millores presentades en la oferta i que hagin pogut ser determinants per a l'adjudicació.

12 claus de qualitat per a fer bons concursos de menjador escolar

---

1. Respecte als acords i previsió en els canvis

Cal esgotar i deixar que arribin a termini els acords, convenis i contractes vigents abans de produir canvis en el model, que s'han d'anunciar i programar sempre amb antelació suficient.

2. Centres i AFA's en la licitació

Les direccions dels centres, el Consell Escolar i les AFA han de ser presents en el procediment de licitació, amb el màxim protagonisme possible.

3. Divisió en lots. Cada centre, un contracte.

Per garantir la qualitat del servei i l'accessibilitat per a les pime, cal donar prioritat a la contractació centre per centre.

4. Condicions de solvència proporcionades

L'exigència de solvència a les empreses ha de ser proporcional a l'objecte i l'import del contracte per evitar l'exclusió de facto de les pime.

5. El pressupost, desglossat i raonable

El pressupost ha d'estar sempre desglossat i ha d'incloure tots els conceptes que generin despesa, sense exclusions.

6. Primer la qualitat, després el preu

El preu ha de tenir el menor pes possible en la licitació, donant sempre preferència a la qualitat del servei.

7. Els criteris objectius, rigorosos

S'apliquen a través de fórmules automàtiques, però per aquesta mateixa raó, han de ser molt rigorosos en la seva formulació, que podria produir greus distorsions en el servei si no s'ajusten a la realitat del servei.

8. Els criteris de valoració subjectius importen

Prioritat en la valoració del projecte pedagògic, el control d'execució, la qualitat del servei i la coordinació amb el centre i les famílies

9. Informació per calcular ràtios

Els plecs han de donar informació suficient per un bon càlcul de la ràtio d'educadors necessària.

10. Els preus s'han d'actualitzar

Els contractes han de preveure sempre l'actualització del preu màxim i dels convenis sectorials, i no s'han de licitar mai abans de la publicació anual de la resolució de preu màxim.

11. Les subrogacions, ben fetes

La subrogació és un dret irrenunciable dels treballadors, però també una garantia de qualitat del servei

12. Control de l'execució

El millor procediment de contractació pública servirà de poca cosa si no es fa un bon seguiment posterior de l'execució del servei.